

S. Ansel.

purissimum & sanctissimum Verbum assume- ret. Hanc objectionem in hunc modum pro- ponit, & expedit Anselmus: Tota humana natura radice sua vitiosa fuerat, atque corrup- ta. Num Deus corruptioni, vel vitio peccati potest consociari? Neesse igitur fuit, ut humana natura, de qua se hominem fieri volebat, munda ab omni peccati contagio esset. Quod ubi inveni- ret, cum nihil incorruptum, vitiatum omnium ra- dice, existeret? Sed qui humana perditioni sub- venire disponebat, Dei virtus, & Dei Sapiaentia nuncupatur. Itaque omnia, quae vult, posse sup- petit ei. Poterat ergo de massa peccatrice natu- ram humanam ab omni labe peccati immunem facere; unde in unam personam susciperet sibi, ut homo integer esset, & Divinitati suae nihil mi- nueret. Praedestinata fuit, & praordinata in hoc opus mirabile Maria illa. Te ergo Domina, quam in tantum culmen praedestinavit, & extu- lit divina potentia, quam tot prerogativis dita- vit cuncta disponens Dei Sapiaentia, credere mi- nimè queo, te morte peccati in tuo conceptu potuis- se praegravari. Tantum ille. Nihil ergo cor- poreo, & materiali propagantium radix Ma- rianae obtulit arbori, quo minus caelo vitam, frondes, flores, fructulque peteret universos, Deoque legandos ederet, ut pote ex paterno natu- rae fundo in Dei fundum depressa. Utorem enim verbis civilis juris Domino arboris vindican- tibus. Si alienam plantam in meo solo posuero, mea erit, si modò radices egerit. His conveniens est, quod si vicini arborem in terra presserim, ut in meum fundum radices egerit, meam effici arborem. Rationem enim non permittere, ut al- terius arbor intelligatur, quam cuius in fundum radices egisset. Sic enim Pandectae Florentinae, correctiores, aliaque vetusta exemplaria legunt hanc legem Adeo ff. de acquirendo rerum domi- nio. Igitur licet ex vicini Adami fundo decerpta Deipara, quia tamen in suo Dominus fundo felicissimam hanc arborem plantavit, in eum- que altissimas egit radices, tota Dei arbor est, ut aiebat S. Ephrem: tota frondium, florum, fructuumque gloria radicibus fundata est, ut ait Epiphanius: utpote quae tota in Dei amore alt- issimè coaluerit, ut Antoninus expressit.

In pande- ctis.

Etsi ex vicini Adami fundo decerpta Maria, in suo Deus fundo eam planta- vit.

Maria uti felicissima arbor in Ec- clesia radi- cata est.

Pf. 47. 2.

Theopha.

Chrysp.

1485 Vides pulcherrimam hanc Dei arbo- rem, cuius tota gloria radicibus fundata est in Dei fundo? Haec ipsa radicata dicitur in popu- lo orthodoxae Ecclesiae honorificato, glorioso, illustri: in quo radices amoris agens, pietatis, cultus, venerationis, constanter & perenniter habitat; habitabitque in aeternum, quasi Ma- ter honorificata omnium Christianorum, qui eam omni tempore, singulari profecuti sunt amore, & veneratione; ut copiose ostendit Bozius to. 1. de signis Ecclesiae Dei l. 9. à c. 6. usque ad 11. Quò revoces illud Pf. 47. 2. Fun- datur exultatione universae terrae mons Sion, &c. Ex Hebraeo transferas: Pulchras radices agens, seu pulcher radicibus mons Sion. Chal- daeus; Pulcher ut sponsus. Caietani Rabbini; pulchra sponsa. Felix Pratenfis; formosa & spe- ciosa Nympha mons Sion. Quae verba boni uti- que Interpretes ad Virginem transferunt, quae & mons Sion, sive Templum ibi aedificatum so- let appellari; nec non pulchra Dei sponsa, & formosa Nympha. Nympham Dei eam nuncu- pat Theophanes in Hymno de Annuntiatione. Haec igitur Dei Sponsa, & pulcherrima Nym- pha, sub montis Sionis simbolo, pulchra radi- cibus appellatur, seu, pulchras radices agens; non alibi certè quàm in Catholica Ecclesia, ubi

impensè colitur, & pietas in illam firma & sta- bilis persistat. Et quemadmodum arbor terrae succum, vitamque ex radicibus haurit, ac per- cipit; ita Ecclesiae filii, qui Deiparae propagi- nes sunt, per magnam hanc Matrem, quali per radicem in Dei fundo altè defixam, beneficia trahit universa. Propterea radix omnium bono- rum, vocatur à Chryssippo Orat. ad Virginem.

1486 Virginis Matris ad Filium sunt illae voces apud Salomonem Cant. 7. 11. Veni dile- cte mi; egrediamur in agrum, commoremur in villis. Manè strigamus ad vineas, videamus si floruit vinea, si flores fructus parturiunt, si flori- erunt mala pumica. Curam prodit ac sollicitudi- nem ingentem, qua afficitur, proficiscentiè Ju- daismo in Gentilismum, ut novam apud Genti- les Ecclesiam fundet, & promoveat: vinearum enim nomine Ecclesiae indignantur Gentium; quas de fructu manuum suarum plantavit Dei- para; dum ibidem radicitur ipsa una cum Filio tanquam feracissima vitis, quae vim habet citius radicandi, ut aiebat supra S. Antonius Padua- nus. In Ecclesia igitur Christiana altas ipsa ra- dices defigit, aeternum in ea commoratur; quod satis exprimitur illis vocibus, commo- remur in villis. Hebraicè, pernoctemus. LXX. re- quiescamus. In hunc ferè modum praerecta Can- ticorum verba elucidant Hailgrinus, & Gui- lielmus apud nostrum Del Rio in mixta Inter- pretatione de Deipara. Egrediamur (ait Gui- lielmus) de illa Jerusalem, quae melius Baby- lon dicitur, pro eo quod non novit tempus visi- tationis suae, & adhuc scandalum patitur in Cru- ce Salvatoris sui. Egrediamur hinc & commo- remur in villulis gentium usque ad vespertum se- culi. Non sine me egredieris, aut sine me ali- cubi commoraberis: quia ego semper tecum, & pra omnibus te sequor, ô Agne, quocumque ieris, tecumque manebis ubicumque moram fece- ris: nam grata erit tibi Gentium salus, nec assuam laudem, vel orationem pro domo Israel usque ad tempus. Tantum ille, & ad rem nos- tram satis opportunè.

Canti. 7. 11.

Prov. 31. 16.

Guiliel.

Ex immuni Dei Matre prodiit nu- merosa fide- lium posse- ritas.

Isai. 11. 8.

1487 Denique observa, ex Matre Virgine purissimè, à suae conceptionis articulo, in Dei fundo radicata, numerosam & pulchram pro- dire Christianorum posteritatem, tanquam à radice, à qua imprimis Christus prodiit, ut flos fructificans, non abique focia radice. Quod bellissimè praecinit magnus Isaias cap. 11. 1. Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice eius ascendet. Pro egredietur ponitur Hebraicè verbum jatsa, quod, ut supra latè ob- servavi, potest verti: Signetur purissima, produ- cetur à suo principio immaculatissima, egredie- tur mundissima. ut designetur, Mariam pul- chram, purissimam, mundissimam esse radici- bus virgam, sic ab Adamo, caeterisque proge- nitoribus pullulantem, ut nihil ex illorum cul- pa fordium illi adhaerit. Quid inde; Et flos de radice eius ascendet. Radix haec, à qua flos Jesus ascendit, Deipara Mater est, radix spe- ciosissimi floris, dicta à Methodio Orat. Hypa- pant. Oleaster vertit ex Hebraeo, Et ramus, vel plantula custodita de radicibus eius ascen- det. Vox Hebraica, pro ascendit, posita est pa- rah, quae sonat, & flos de radicibus eius crescet, abundabit, multiplicabitur, fructificabit. Id est, Messias de radicibus egrediens fructificabit fide- les in maxima copia, ut Oleaster explicat. Certè numerosa & pulchra haec fidelium proles non ad Christum solè referenda, qui flos, qui ramus, qui plantula Virginis Matris est; sed ad ipsam quoque

Oleast.

quoque Deiparam, à qua tanquam à radice pu- rissimè producta originem trahit Christiana prolapia. Eapropter Mater omnium credentium appellatur à S. Ambrosio apud Bonavent. in speculo cap. 10. & Mater Gentium à S. Augu- stino serm. 35. de Sanctis. Et illam sic salutabat Sanctus Cyrillus Episc. Alexand. tom. 6. Con- cillii Ephesini cap. 6. Salve Virgo, per quam san- ctum Baptisma obtigit credentibus, per quam toto terrarum orbe fundata sunt Ecclesia. Non hinc abeam, quin tibi proponam dilu- cidè expendendam S. Antonini interpretatio- nem ad illa verba, & radicavi in populo hono- rificato; 4. p. cap. 45. ser. ultimo de Assum- ptione: Populus maxime honorificatus est ceteris Angelorum, & Sanctorum. Radix autem est prin-

cipium arboris. Imaginemur ergo summitatem perfectionis gloria beatorum esse in Seraphim or- dine supremo. Et ibi incipit perfectio gratiae, & gloria Virginis extendens se erga Filium incar- natum. Pro immaculata Deiparae conceptione elucidatio est peropportuna; sicut enim radix principium arboris extat, sic Marianae vitae ra- dix conceptio illius erit; quae quidem adeò pura, adeò sancta extitit, ut super ipsam puritatem & sanctitatem incepisse dicatur; & pri- ma Virginis originalis gratia intentior fuisse, quam suprema gratia, in qua consumantur An- geli, & homines. Vide quae infra num. 2121. dicimus ad illud Psalmi 86. 1. Fundamenta ejus in montibus sanctis, sive sanctitatis.

TRACTATUS

De avita, & eximia Hispanae Ecclesiae, Australis praefertim, erga Christum Dominum, & Deiparam Virginem religione.

Ad illa verba: Et in parte Dei mei haereditas illius.

1488 STATUIMUS supra in enodatione textus, hisce verbis: Et radicavi in parte Dei mei, haereditas illius; id est, in parte Dei, quae illius extat haereditas singularis: vel, ut Graeca apertius sonant, Et radicavi in parte Domini haereditatis il- lius: sive, ut Tigurina effert; Et radicata sum in ea, quae Domino cefferat, possessione. Statuimus, inquam, hoc hemistichio vaticinium contineri, praestitum de antiquissima Hispanorum in Christum & Deiparam Evan- gelica religione, & singulari pietate. Hac certè, vel ab Apostolicis tem- poribus, fuisse Hispaniam nostram abundè exultam, ostendere seorsim nitor, atque contendo, non illis solùm interpretandi argumentis, à con- textu, & verborum proprietate petitis; sed, quod praecipuum est, adsimi- libus aliis, gravissimisque testimoniis in medium adductis, & ad litteram diligenter expeditis ex litteris inspiratis, & probatae fidei scriptoribus. Erat inde, ut magna praeractis Ecclesiastici verbis lux effulgeat, & dilucidè ap- pareat, Hispanicam Ecclesiam, inter reliquas totius orbis Orthodoxas, eam esse Dei partem specialem, in qua Iesus, & Maria altas lataeque agunt ra- dices: eam esse Dei haereditatem, & possessionem, quae utriusque obtigit, & singulariter cessit.

SECTIO XXI.

Praemittuntur nonnulla ex probatae fidei Histo- ricis, pro Hispaniensium gloria, & infra di- cendorum elucidatione.

1489 Rimò statuendum nobis est, Hispa- niam nostram, ex veterum Geogra- phorum, & Poetarum consensu, esse & appel- lari humani Imperii finem, ac terminum. Quod probant Herculeae columnae penes Gades cum ea celebri inscriptione: Non plus ultra. Lege Strabonem lib. 3. Marineum Siculum l. 1. de rebus Hispaniae, ex Plinio, & aliis, Suidam P. Ildeph. de Flores in Eccles.

verbo τὰ δὲ ἄκρα Πινδαρου Olymp. Od. 3. Ma- nutium in Adagiis, Maluendum de Antichri- sto l. 3. c. 15. Philostratum l. 2. Apol. c. 14. Hercules insculptus erat, terminos terrae penes Gades collocans. Hispani ergo ab antiquis semper habiti, Orbis terminatores; quoad usque novum Orbem Hispanico addiderunt imperio, & terminos ditionis protulerunt. 1490 Secundò observa, Hispaniam sum- moperè commendari, tum in sacris, tum in lebris ab opibus, & opibus & rerum omnium abundantia. Unde Hispani- nensium abun- dantia, nensiles solent vocitari divissimi populorum, & opulentiores populi. Et quidem universè Hispanicas

Hispania humani im- perii finis.

Philostrat.

Hispania con- lebris ab opibus & rerum om- nium abun- dantia.